

Zbornik o Andriji Torkvatu Brliću

BIBLIOTHECA CROATICA: SLAVONICA, SIRMIENSIA ET BARANYENSIA

Posebna izdanja

Knjiga 12

Nakladnik:

Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
Slavonski Brod

Za nakladnika:

Dr. sc. Stanko Andrić

Recenzenti:

Prof. dr. sc. Vinko Brešić

Dr. sc. Zoran Grijak

Tehnički urednik:

Domagoj Maratović, prof.

Lektura:

Zvonimir Glavaš, univ. bacc.

Korektura:

Dr. sc. Dinko Župan

Prijevod sažetaka:

Mica Orban Kljajić, prof.

Grafička priprema:

Krešimir Rezo, graf. ing.

Tisak:

Zebra, Vinkovci

Naklada:

300 primjeraka

ISBN 978-953-6659-72-2

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice
u Zagrebu pod brojem 823558.

Slika na koricama: Fotografija Andrije Torkvata Brlića, pronađena među rukopisima
Ivane Brlić Mažuranić (Arhiv obitelji Brlić, kutija 51, svežnjik 1).

Zbornik o Andriji Torkvatu Brliću

Radovi znanstveno-stručnog skupa održanog
14. studenoga 2008. u Slavonskom Brodu

uredio:
Dinko Župan

Slavonski Brod, prosinac 2012.

Sadržaj

Proslov	7
Petar KORUNIĆ:	
Etnička identifikacija i ilirizam u prvoj polovici 19. stoljeća	11
Mato ARTUKOVIĆ:	
Dnevnik Andrije Torkvata Brlića kao povijesni izvor	65
Vlasta ŠVOGER:	
O publicističkoj aktivnosti Andrije Torkvata Brlića u revolucionarnim godinama 1848-1849.	131
Piotr ŽUREK:	
Andrija Torkvat Brlić i Hotel Lambert	155
Dinko ŽUPAN:	
Svakodnevni život braće Andrije i Ignjata Brlića na osnovi njihove korespondencije (1845-1868)	169
Branka TAFRA i Petra KOŠUTAR:	
Andrija Torkvat Brlić između dviju književnojezičnih koncepcija	191
Dino MUJADŽEVIĆ:	
<i>Izvori srpske povjestnice iz turskijeh spomenika</i> Andrije Torkvata Brlića	211
Tatjana MELNIK:	
Knjižnica obitelji Brlić	217
Marijan ŠABIĆ:	
Biografija Andrije Torkvata Brlića (1826-1868)	237
Vlasta ŠVOGER i Marijan ŠABIĆ:	
Bibliografija Andrije Torkvata Brlića	249

Proslov

Znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem o Andriji Torkvatu Brliću održan je 14. studenog 2008. godine u Gradskoj knjižnici u Slavonskom Brodu. Skup je održan u organizaciji Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Hrvatskog instituta za povijest s namjerom postavljanja stručnih temelja za daljnja istraživanja života i djela publicista, političara, jezikoslovca i odvjetnika Andrije Torkvata Brlića (1826-1868). U većini dosadašnjih historiografskih istraživanja Andrija Torkvat Brlić samo je usputno spominjan, a njegovoj ulozi u određenim povijesnim događajima dodijeljen je epizodni značaj. Međutim, kada se pogled na određene povijesne događaje usmjeri iz vizure tzv. sporednih ličnosti i sami ti događaji dobivaju dodatnu dimenziju i otkrivaju se u svojoj mnogostrukosti. Upravo je skup o Andriji Torkvatu Brliću bio pokušaj jedne takve promjene perspektive. Na skupu je od 15 predviđenih izlagača sudjelovalo 13 znanstvenica i znanstvenika, a u zborniku objavljujemo 10 radova. Iako Andrija Torkvat Brlić zaslužuje puno veći zbornik, i ovih deset radova pokrivaju raznolike aspekte života i djelovanja Andrije Torkvata Brlića.

Tako je u uvodnom radu o etničkoj identifikaciji i ilirizmu Petar Korunić dao preglednu analizu problematike etničkih i nacionalnih identifikacija u prvoj polovici i sredini 19. stoljeća u Slavoniji, ali i u cijeloj Habsburškoj Monarhiji. Andrijin dnevnik (1840-1857) predmet je analize u radu Mate Artukovića koji detaljno analizira njegovu vrijednost kao povijesnog izvora. Vlasta Švoger u svom radu prikazuje publicističku djelatnost Andrije Torkvata Brlića u revolucionarnim godinama 1848/9. S vjerojatno najzanimljivijom epizodom iz političke biografije Andrije Torkvata Brlića upoznaje nas poljski povjesničar Piotr Źurek koji u svom radu analizira Brlićeve kontakte s poljskim emigrantskim političarima okupljenim u Hotelu Lambert tijekom njegova dva boravka u Parizu (1848/1849, 1850). Kako je izgledao svakodnevni život braće Andrije i Ignjata Brlića u svom radu prikazuje Dinko Źupan i to na osnovu korespondencije koju su braća vodila od 1845. do 1868. godine. Književnojezičnu analizu *Gramatike* Andrije Torkvata Brlića u zajedničkom su radu dale Branka Tafra i Petra Košutar. Nakon rada o Andriji Torkvatu kao jezikoslovcu u radu Dine Mujadževića saznajemo niz novih činjenica o Brliću kao prevoditelju i priređivaču povijesnih izvora. Tatjana Melnik u svom radu daje pregled nastanka obiteljske knjižnice Brlić i prikazuje u kakvom je stanju ta vrijedna ostavština danas. Detaljnu biografiju Andrije Torkvata Brlića u svom radu donosi nam Marijan Šabić. Završni prilog u zborniku zajed-

nički su napravili Vlasta Švoger i Marijan Šabić, a riječ je o dosada najpreciznijoj i najdetaljnijoj bibliografiji Andrije Torkvata Brlića. Zbog niza stručnih poslova i drugih preuzetih obaveza svoje radove nam nisu uspjeli dostaviti jedna kolegica i trojica kolega (Stana Vukovac, Damir Matanović, Petar Bašić i Vinko Brešić). Iako izlaganje profesora Brešića nije pretočeno u pisani prilog, on je kao recenzent dao važan doprinos poboljšanju kvalitete zbornika. Na pomoći pri uređenju zbornika srdačno zahvaljujem dr. sc. Vlasti Švoger, dr. sc. Mati Artukoviću, dr. sc. Marijanu Šabiću te osobito dr. sc. Stanku Andriću bez čije odlučne inicijative ovaj zbornik vjerojatno ne bi ni bio objavljen.

Ovaj neveliki zbornik postavlja solidne temelje za daljnja istraživanja života i djela Andrije Torkvata Brlića, ali i obitelji Brlić u cjelini. U nizu vrijednih i zanimljivih radova otvorena je čitava lepeza novih povjesničarskih i interdisciplinarnih tema koje se u budućnosti mogu još detaljnije i opširnije obraditi pomoću građe iz Arhiva obitelji Brlić.

Urednik

Čast nam je pozvati Vas na znanstveni skup
o životu i djelu

ANDRIJE TORKVATA BRLIĆA

Andrija Torkvat Brlić
(15. svibnja 1826. - 21. svibnja 1868.)

Slavonski Brod, 14. studenoga 2008.

HRVATSKI INSTITUT ZA POVIJEST
Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje

priređuje
ZNANSTVENI SKUP

ŽIVOT I DJELO ANDRIJE TORKVATA BRLIĆA

SLAVONSKI BROD
14. studenoga 2008.

Petak, 14. studenoga 2008.

Dolazak sudionika na skup u prijedopodnevnom satima i smještaj

10:00 sati OTVARANJE SKUPA
(Gradska knjižnica Slavonski Brod, Trg Stjepana Miletića 12)

Pozdravne riječi

10:30 sati Izlaganja - I. dio

dr. sc. Marijan ŠABIĆ:
Biografija i bibliografija Andrije Torkvata Brlića

dr. sc. Damir MATANOVIĆ:
Brod u Brlićevo doba

dr. sc. Stana VUKOVAC:
*Dvojica Brlića: Andrija Torkvat Brlić i njegov otac
Ignjat Alajžje Brlić*

dr. sc. Mato ARTUKOVIĆ:
Dnevnik Andrije Torkvata Brlića kao povijesni izvor

Tatjana MELNIK, prof. :
Knjižnica obitelji Brlić

Dino MUJADŽEVIĆ, prof. :
*Izvori srpske povijestnice iz turskih spomenika na turskom
Andrije Torkvata Brlića*

Petar BAŠIĆ, dipl. pov. :
Ekonomski poslovi Andrije Torkvata Brlića

dr. sc. Dinko ŽUPAN:
Svakodnevni život Andrije Torkvata Brlića

Rasprava

13:00 sati STANKA ZA RUČAK

15:00 sati Izlaganja - II. dio

prof. dr. sc. Petar KORUNIĆ:
Problematika nacionalnih identiteta u 19. stoljeću u Slavoniji

dr. sc. Piotr ŽUREK:
Andrija Torkvat Brlić i Hotel Lambert

dr. sc. Vlasta ŠVOGER:
Novinski članci Andrije Torkvata Brlića (s naglaskom na 1848./9.)

prof. dr. sc. Vinko BREŠIĆ:
Andrija Torkvat Brlić kao urednik

prof. dr. sc. Ljiljana KOLENIĆ:
Jezik Andrije Torkvata Brlića i jezično pitanje u Slavoniji u 19. stoljeću

prof. dr. sc. Branka TAFRA, Petra KOŠUTAR, prof. :
Andrija Torkvat Brlić između dviju književnojezičnih koncepcija

dr. sc. Alexander BUCZYNSKI:
Pitanje Vojne krajine sredinom 19. stoljeća

Rasprava

17:00 sati ZATVARANJE SKUPA

Organizacijski odbor:

dr. sc. Mato ARTUKOVIĆ
dr. sc. Dinko ŽUPAN (organizacijski tajnik)
dr. sc. Marijan ŠABIĆ
Petar BAŠIĆ, dipl. pov.
Tatjana MELNIK, prof.
Domagoj MARATOVIĆ, dipl. teol.